

fonetisk søgning

Ved de indtastede folketællinger, ved de forskellige søgninger under menuen Indeks og ved søgning efter stednavne mv. er der ud for mange søgefelter et lille felt med betegnelsen fonetisk. Hvis det er markeret, så gennemses databasen ikke efter det indtastede ord, men efter ordets lydværdi.

Et ords lydværdi findes ved at behandle de enkelte bogstaver i ordet efter en lang række faste regler. Eksempler på den slags regler er:

W -> V
HH -> H
CH -> K

Som hovedregel slettes vokaler, dog vil U blive til V og I blive til J, hvis de står efter en anden vokal. Ved at anvende disse regler, beregnes ordets lydværdi. Et eksempel på det er navnet Poul, som kan staves på flere forskellige måder:

Poul -> PVL
Povl -> PVL
Paul -> PVL
Powel -> PVL

Som det ses vil lydværdien i alle tilfælde blive PVL, uanset stavemåden. Ved at sætte mærke ved fonetisk søgning, kan man altså finde ham, uanset hvordan præsten eller indtasteren har valgt at stove navnet.

Der er mange regler, og de skal anvendes på hvert eneste bogstav i ordet, men heldigvis er computere jo gode til det. Som bruger skal man altså kun sætte mærke i feltet, så ordner computeren resten.

Udover omsætning til lydværdi har funktionen to særlige virkninger.

For det første vil endelsen -datter blive omsat til -sen. Det er væsentligt, hvis man søger kvinder i 1800-tallet. Den samme kvinde kan nemlig være indført som Jensen i en folketælling og Jensdatter i den næste.

Mange listeførere har forkortet endelsen -datter til -dtr; men det betyder ikke noget, for lydværdien af datter er netop dtr, idet dobbelt-T bliver til enkelt T og vokaler slettes.

Et andet problem er fødestedet. Ved de personer, som bor i deres fødesogn, vil der i mange tilfælde stå "Her i Sognet" eller "HiS" i feltet fødested. Hvis der bruges fonetisk søgning, vil programmet i disse tilfælde sammenligne søgeværdien med sognets navn, så man ved at søge efter et bestemt fødested også finder de personer, som stadig bor i fødesognet.